

Børn og unges solarievaner 2013

- en kortlægning

Børn og unges solarievaner 2013 – en kortlægning

Denne rapport er udarbejdet af Solkampagnens evalueringsenhed CEDS (Center of Excellence for evaluering og monitorering under den Danske Solkampagne) ved:

Christine Lind Behrens

- Analyse- og evalueringskonsulent, cand.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)
- Ansvarlig kontaktperson for denne kortlægning – kan kontaktes på behrens@cancer.dk og tlf: 35 25 77 36)

Marie Pil Jensen

- Studentermedhjælper, stud.scient.san.publ. (Folkesundhedsvidenskab)

Uddrag, herunder figurer, tabeller og kortere citater, er tilladt med kildeangivelse:

Behrens CL & Jensen MP

Børn og unges solarievaner 2013 – en kortlægning

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba) 2015

Kræftens Bekæmpelse

Strandboulevarden 49

2100 København Ø

Telefon 3525 7500

Rapporten findes på www.skrunedforsolen.dk

Forsidebillede: Colourbox

ISBN: 978-87-7064-254-5

Copyright©

Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden smba (TryghedsGruppen smba)

Januar 2015

Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

Den 1. august 2014 trådte Danmarks første solarielov i kraft, og Solkampagnen håber på, at den kan være et skridt i den rigtige retning af bedre forbrugerbeskyttelse. Desværre indeholder loven ikke en aldersgrænse for solariebrug. De danske solcentre er således fortsat åbne for alle – børn som voksne - til trods for, at solariebrug er karakteriseret som "med sikkerhed kræftfremkaldende" af WHO, og at solariernes uv-stråling er særligt skadelig for børn, fordi deres krop ikke er færdigudviklet.

I denne rapport kortlægges solarievanerne anno 2013 blandt Danmarks 12-25-årige. Samtidig belyses udviklingen i unges solarievaner siden 2008. Det er glædeligt, at andelen af unge solariebrugere i Danmark er faldende, men samtidig kan vi desværre konstatere, at der stadig er børn og unge, der besøger de danske solcentre. Otte ud af ti af de nuværende og tidligere solariebrugere havde deres solariedebut, da de var under 18 år – og 22 % var under 14 år første gang, de gik i solarium. Derfor vil vi i Solkampagnen fortsætte Sluk Solariekampagnen, ligesom vi fortsat vil arbejde for at få indført en aldersgrænse på 18 år for solariebrug i Danmark. En aldersgrænse, som flertallet af danskerne bakker op om.

Peter Dalum, projektchef i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne "Skrud ned for solen mellem 12 & 15".

Indhold

Sammenfatning.....	4
Konklusioner og anbefalinger	5
1. Indledning	7
2. Solariebrug blandt 12-14-årige	11
2.1. Andelen af solariebrugere blandt 12-14-årige	11
2.2. Viden om fordele og ulemper ved solariebrug blandt 12-14-årige	12
2.3. Holdninger til en aldersgrænse for solariebrug blandt 12-14-årige.....	14
3. Solariebrug blandt 15-25-årige	15
3.1. Andelen af solariebrugere blandt 15-25-årige	15
3.2. Solariedebut blandt 15-25-årige	18
3.3. Viden om risikoen ved solariebrug blandt 15-25-årige solariebrugere.....	21
3.4. Holdninger til en aldersgrænse for solariebrug blandt 15-25-årige	22
4. Metode.....	23
Litteratur.....	26

Sammenfatning

Solariebrug blandt 12-14-årige

- Meget få 12-14-årige bruger solarium i Danmark – 2 % har været i solarium inden for det seneste år, og 97 % har aldrig været i solarium.
- Over halvdelen af de 12-14-årige mener ikke, at der er nogen *fordele* ved solariebrug, og den fordel, som flest nævner, er, at man bliver solbrun (24 % nævner dette).
- Kun 1 % af de 12-14-årige mener ikke, at der er nogen *ulemper* ved solariebrug, og den ulempe, som flest nævner, er, at man kan få hud- og modermærkekræft (61 % nævner dette).
- 60 % af de 12-14-årige mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark.

Solariebrug blandt 15-25-årige

- 10 % af de 15-25-årige har brugt solarium indenfor de seneste 12 måneder – heraf har knap to tredjedele brugt solarium sjældnere end én gang om måneden. 67 % har aldrig brugt solarium.
- Andelen af 15-25-årige solariebrugere er faldet fra 41 % i 2008 til 10 % i 2013.
- Der er væsentligt flere piger end drenge, der bruger solarium og der er flest i Region Sjælland og Region Nordjylland, der bruger solarium.
- 57 % havde deres solariedebut i en alder af 14-17 år, og 22 % var under 14 år. Især pigerne starter tidligt med at gå i solarium. Konfirmationen og nysgerrighed nævnes hyppigst som årsager til solariedebuten.
- Knap halvdelen af de 15-25-årige solariebrugere mener ikke, at deres solarieforbrug øger deres risiko for kræft, fordi de bruger solarium så lidt.
- 64 % af de 15-25-årige mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark. Lidt flere piger end drenge og lidt flere 21-25-årige end 15-20-årige går ind for en aldersgrænse på 18 år. Blandt de 15-17-årige, der ville blive personligt påvirket af en aldersgrænse på 18 år for solariebrug, er opbakningen til en aldersgrænse på 18 år den samme som for de 15-25-årige: 64 %.

Konklusioner og anbefalinger

Konklusion:

Andelen af 15-25-årige solariebrugere er faldet fra 41 % i 2008 til 10 % i 2013. Det er en positiv udvikling, og det tyder på, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Sluk Solariet kampagne har været med til at få mange unge til at fravælge solariet.

Anbefaling:

Det er vigtigt, at Kræftens Bekæmpelse og TrygFonden fortsætter Sluk Solariet indsatsen, da der – så længe det er lovligt for børn og unge at gå i solarium – hele tiden vil være nye generationer, der starter med at gå i solarium. Så længe der ikke findes en national aldersgrænse på 18 år for solariebrug, er vi nødt til at oplyse om risikoen ved solariebrug – ellers risikerer vi, at andelen af solariebrugere begynder at stige igen.

Konklusion:

Andelen af 15-25-årige solariebrugere er markant større blandt unge piger (14 %) end blandt unge drenge (6 %).

Anbefaling:

Det er afgørende, at Solkampagnens Sluk Solariet indsats især når ud til de unge piger. Vores evalueringer viser imidlertid, at det allerede er pigerne, der især lægger mærke til Sluk Solariet kampagnen, så det tyder ikke på, at det er nødvendigt med et øget fokus på piger som målgruppe i kampagnearbejdet.

Konklusion:

Solarier er ikke for børn! Alligevel havde næsten otte ud af 10 (79 %) af de nuværende og tidligere solariebrugere deres solariedebut før de fyldte 18 år. Solariebrug er kræftfremkaldende, og derfor arbejdede Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne hårdt for, at der blev indført en aldersgrænse på 18 år for solariebrug i forbindelse med Danmarks nye solarielov, der trådte i kraft i august 2014. Unge mennesker er overvejende positive overfor en sådan aldersgrænse. Både blandt 12-14-årige og blandt 15-25-årige bakker næsten to ud af tre op om en aldersgrænse på 18 år. Desværre indeholdt solarieloven ingen aldersgrænser for brug af solarier.

Anbefaling

Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne vil fortsætte med at argumentere for en aldersgrænse på 18 år som en beskyttelse af både nutidens danske unge og kommende generationer af unge.

Konklusion:

Mange prøver solariet første gang i forbindelse med deres konfirmation.

Anbefaling:

Det er vigtigt, at både forældre, lærere og præster bakker op om, at en glædelig anledning som konfirmationen ikke skal være en anledning til at debutere som solariebruger.

Konklusion:

Danske unge ved godt, at solariebrug er sundhedsskadeligt. Desværre mener mange solariebrugere, at de bruger solarium så sjældent, at det ikke udgør en personlig risiko.

Anbefaling:

Det er vigtigt, at Solkampagnen fortsat kommunikerer, at der ikke findes et nedre sikkert niveau for solariebrug, og at solariebrug er usundt selv i små mængder.

1. Indledning

I denne rapport belyses børn og unges solarievaner i 2013¹. I rapporten belyses solariebrug blandt danske børn og unge i alderen 12-25 år: Hvor mange går i solarium, hvor gamle er de, når de starter deres solariebrug, og hvad er deres viden om og holdninger til solariebrug og til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug? Derudover belyses udviklingen i solariebrug blandt 15-25-årige for perioden 2008-2013.

Rapporten er udarbejdet af evalueringssenheten i Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne. Solkampagnen arbejder for at nedsætte danskernes eksponering for uv-stråling i den naturlige sol og i solarier.

Formål

Formålet med rapporten er at give offentligheden – herunder politikere og presse – et billede af, hvor udbredt solariebrug blandt danske børn og unge var i 2013, og hvad holdningerne til solariebrug og til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug er blandt børn og unge. Rapporten bruges desuden internt i Solkampagnen til at målrette den fremtidige indsats.

Baggrund

Solarier er kræftfremkaldende

The World Health Organization (WHO) slog i 2009 fast, at uv-stråling fra solarier er kræftfremkaldende (El Ghissassi et al., 2009). Der er en 20 % øget risiko for at få modermærkekræft, hvis man bruger solarium. Men der er ca. 60 % øget risiko for at få modermærkekræft, hvis man går i solarium, inden man fylder 35 år (Boniol et al, 2012). Desuden vil risikoen for at få modermærkekræft stige, jo oftere man bruger solarium (Boniol et al, 2012).

Modermærkekræft er den mest alvorlige form for kræft i huden². Årligt registreres ca. 1.900 nye tilfælde af modermærkekræft i Danmark³. 15 % af de mænd og 9 % af de kvinder, der får konstateret modermærkekræft, dør af sygdommen inden for 5 år⁴.

---

¹ Rapporten "Børn og unges solarievaner" er blevet udgivet fem gange før (Thorgaard & Krarup, 2009; Krarup & Thorgaard, 2010; Darsø et al., 2011; Darsø & Behrens, 2012; Darsø & Behrens, 2014). Data til denne rapport er indsamlet i februar 2014 – i modsætning til data til de tidligere rapporter, der er indsamlet i november måned. En anden forskel er, at denne rapport fokuserer på børn og unge i alderen 12-25 år, hvor de tidligere rapporter har belyst solarievaner blandt børn og unge i alderen 5-25 år.

² Den anden form for kræft i huden kaldes "almindelig hudkræft" (basalcellekræft og pladecellekræft).

³ Udtræk fra NORDCAN for 2008-2012 (Engholm et al., 2014)

⁴ Udtræk fra NORDCAN 2008-2012 (Engholm et al., 2014)

Solariebrug øger også risikoen for pladecellekræft, som er en af de to kræfttyper⁵, der betegnes som almindelig hudkræft (IARC, 2012). Derudover øger solariebrug risikoen for øjenskader (Gallagher & Lee, 2006).

Børn og unge er særligt udsatte

Celledelingen i hudceller påvirkes negativt af den kræftfremkaldende effekt af uv-stråling. Børn og unge er særligt udsatte, når de udsættes for uv-stråling i f.eks. solarieret, idet celledelingen sker hyppigere i barndommen og ungdommen i takt med, at kroppen vokser (Autier & Boyle, 2008).

Modermærkekræft er den hyppigste kræftform blandt danske unge kvinder i aldersgruppen 15-34 år og den næsthypigste blandt danske unge mænd i samme aldersgruppe⁶. I perioden 2008-2012 blev der i gennemsnit konstateret ca. 200 årlige nye tilfælde af modermærkekræft blandt 15-34-årige, hvilket svarer til, at der oftere end hver anden dag er en ung dansker, der får konstateret modermærkekræft (Engholm et al., 2014).

Aldersgrænse for solariebrug

Danmarks første solarielov trådte i kraft i august 2014. Loven stiller blandt andet krav til strålingsniveauet i solarier og indeholder en registreringspligt blandt solarieejere. Desværre indeholder loven hverken en aldersgrænse for solariebrug eller et krav om, at der skal være personale til stede i alle solcentre – to punkter, som Kræftens Bekæmpelse har arbejdet hårdt for at få indført i loven.

Hensigten med en aldersgrænse er at beskytte børn og unge mod den kræftisiko, der er forbundet med at gå i solarium. Hvis det bliver forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium, vil debutalderen for solariebrug sandsynligvis stige, og mange vil måske aldrig starte med at gå i solarium. På længere sigt vil en aldersgrænse dermed kunne medføre, at færre rammes af hud- og modermærkekræft i Danmark.

En aldersgrænse på 18 år er allerede blevet indført i de fleste af Danmarks nabolande (Tyskland, Norge, Finland, Østrig, Belgien, Frankrig, Spanien, Portugal, Italien, Irland, Israel, England, Scotland, Wales og Island), ligesom der også er en national aldersgrænse for solariebrug i Australien og dele af USA og Canada (Sinclair & Makin, 2013). Australien har endvidere fra 2014 indført et totalforbud mod solarier i tre af delstaterne (Sinclair & Makin, 2013).

Undersøgelser fra USA viser, at stater, der har indført lovgivning med en aldersgrænse, har en lavere andel solariebrugere end dem, der ikke har denne lovgivning (Guy et al., 2014), og

---

⁵ Den anden kræfttype, der falder under betegnelsen "Almindelig hudkræft", er basalcellekræft.

⁶ Udtræk fra NORDCAN for 2007-2011 (Engholm et al., 2013).

den nyeste undersøgelse fra Utah viser, at andelen, der har brugt solarie, faldt fra 12 % i 2011, inden loven blev indført, til 7 % efter loven blev indført i 2013 (Simmons et al., 2014). Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagne vil fortsat arbejde for at få indført en aldersgrænse på 18 år for solariebrug i Danmark.

Datagrundlag og analyse

Denne rapport er baseret på data fra to forskellige spørgeskemaundersøgelser, der vedrører henholdsvis:

- 12-14-årige børn (n=1.000). Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og landsdel⁷.
- 15-25-årige unge (n=2.000). Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og landsdel.

Undersøgelsen for de 15-25-årige er desuden nationalt repræsentativ på region⁸.

Spørgeskemaundersøgelserne er beskrevet i kapitel 4: Metode. Det er første gang, at spørgeskemaundersøgelsen gennemføres blandt 12-14-årige. Undersøgelsen blandt 15-25-årige er gennemført hvert år siden 2008, og udviklingen fra 2008-2014 belyses, hvor det er muligt.

Statistiske analyser

I analyserne for de 15-25-årige er det testet, om der er statistisk signifikante køns-, alders- og regionale forskelle⁹.

Alle sammenhænge, der er rapporteret, er statistisk signifikante. I de figurer, hvor der er lavet analyser for sammenhænge med køn, alder og region, og hvor der *ikke* er fundet en sammenhæng, er der skrevet en note markeret med * under figuren, hvor der står, at der ikke er en sammenhæng.

For de 12-14-årige er der ikke tilsvarende analyser – fordi der er færre 12-14-årige i undersøgelsen (n=1.000), fordi aldersspændet 12-14 år er mindre end aldersspændet 15-25 år, og fordi kun meget få 12-14-årige går i solarium.

---

⁷ Øst = Region Hovedstaden og Region Sjælland, og Vest = Region Nordjylland, Region Midtjylland og Region Syddanmark

⁸ Region indgik ikke i de kvoter, som data blev indsamlet efter. Men vi har efterfølgende beregnet, at data er repræsentativ fordelt på regioner. Der kan læses mere om dette i rapportens metodeafsnit.

⁹ Alle statistiske analyser er foretaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc). For at teste, om en sammenhæng mellem to variable er statistisk signifikant, anvendes χ^2 -tests eller student t-tests. En p-værdi < 0,05 vurderes som signifikant.

Definitioner

Solariebrugere

Alle respondenter, der har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er kategoriseret som *solariebrugere*.

Ikke-solariebrugere, tidligere solariebrugere og aldrig-solariebrugere

Respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder eller aldrig har brugt solarium, er kategoriseret som *ikke-solariebrugere*. *Tidligere solariebrugere* er respondenter, der ikke har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, men som tidligere har brugt solarium, mens *aldrig-solariebrugere* er respondenter, der aldrig har brugt solarium. *Ikke-solariebrugere* er således en samlet betegnelse for *tidligere solariebrugere* og *aldrig-solariebrugere*.

Antal respondenter i de enkelte figurer og tabeller (n)

I samtlige figurer og tabeller angives det, hvor mange respondenter, der indgår i udregningen af procentandele. Når der f.eks. står "n=2.000" betyder det, at procentandelen er udregnet på baggrund af 2.000 respondenter.

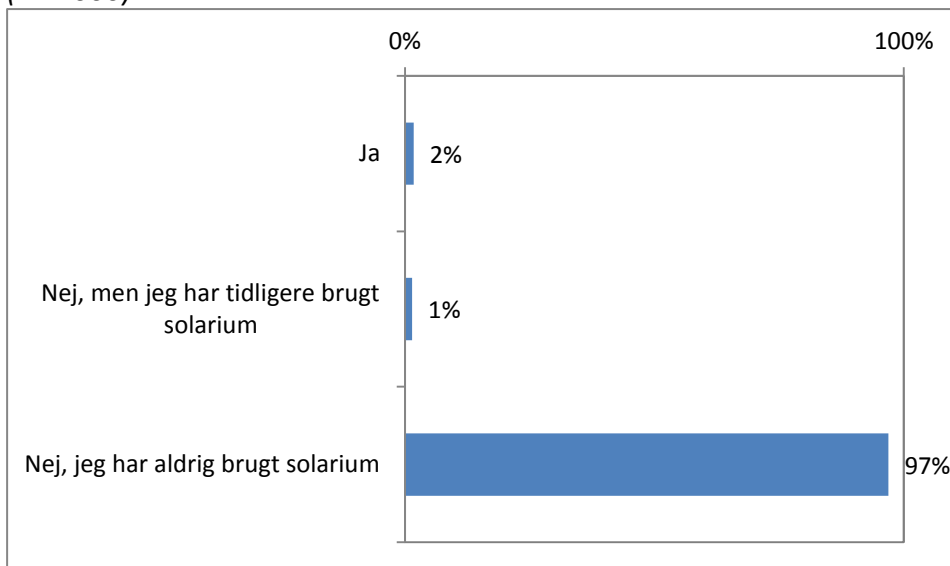
2. Solariebrug blandt 12-14-årige

2.1. Andelen af solariebrugere blandt 12-14-årige

Figur 2.1.1.

- Meget få 12-14-årige bruger solarium i Danmark. 2 % har brugt solarium indenfor det seneste år, og 1 % har tidligere brugt solarium. 97 % svarer, at de aldrig har brugt solarium.

Figur 2.1.1. Har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? Blandt 12-14-årige (n=1.000).

2.2. Viden om fordele og ulemper ved solariebrug blandt 12-14-årige

Fordele ved solariebrug

Figur 2.2.1.

- De 12-14-årige fik mulighed for i et åbent spørgsmål at angive, hvilke **fordele** de mener, der er ved at bruge solarium. Den fordel, som flest nævner er, at man kan blive solbrun (året rundt) (24 % angiver dette).
- Herudover nævnes, at man føler sig pænere og får det bedre med sig selv (2 %), at det kan hjælpe ved hudlidelser (1 %), og at det kan bruges som forberedelse af huden til ferien eller sommersolen (< 1 %).
- 57 % angiver, at der ikke er nogen fordele ved at bruge solarium, mens 16 % har svaret "Ved ikke".

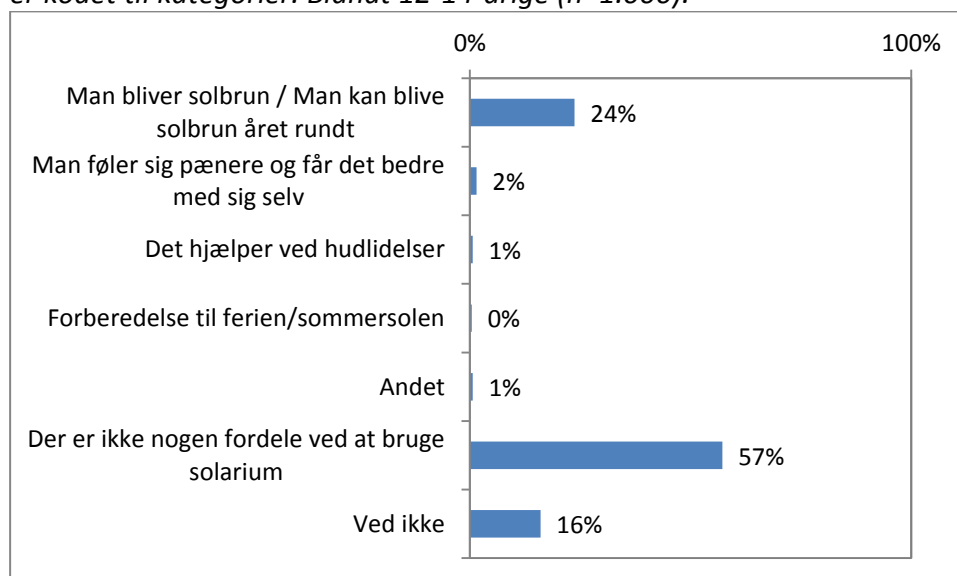
Ulemper ved solariebrug

Figur 2.2.2.

- De 12-14-årige blev også bedt om i et åbent spørgsmål at angive **ulemper** ved at bruge solarium. 61 % angiver den forhøjede risiko for at få hud- og modermærkekræft som en ulempe.
- 16 % angiver, med forskellige formuleringer, der ikke omhandler hud- og modermærkekræft, at det er usundt at gå i solarium (skadeligt, farligt, usundt). 13 % angiver, at det ødelægger huden, at man får rynker, eller at huden kommer til at se gammel ud. 2 % angiver solskoldninger.
- 1 % angiver, at der ikke er nogen ulemper ved at bruge solarium, og 20 % svarer "Ved ikke".

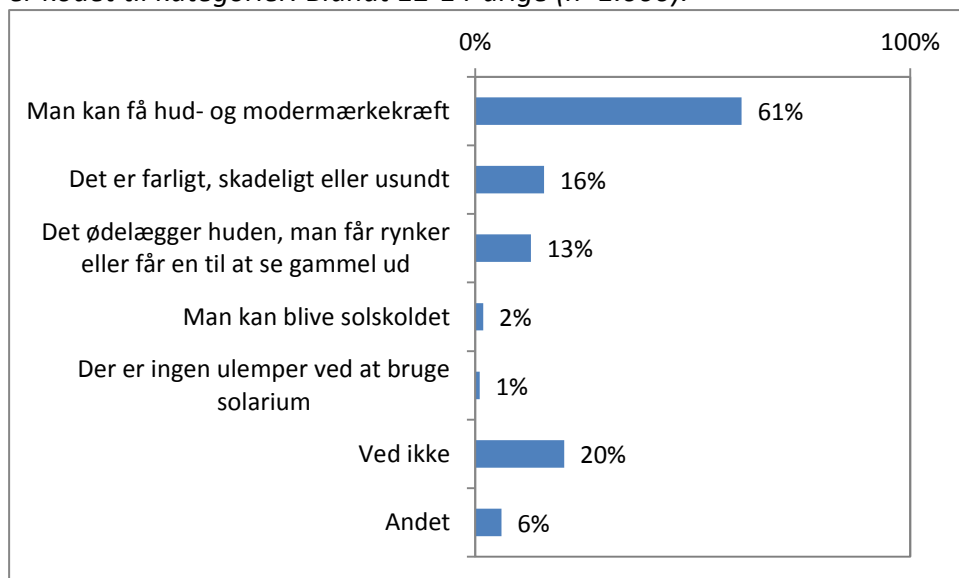
Fordele ved solariebrug

Figur 2.2.1. Hvilke fordele mener du, at der er ved at bruge solarium? Åbent spørgsmål, der er kodet til kategorier. Blandt 12-14-årige (n=1.000).

Ulemper ved solariebrug

Figur 2.2.2. Hvilke ulemper mener du, at der er ved at bruge solarium? Åbent spørgsmål, der er kodet til kategorier. Blandt 12-14-årige (n=1.000).

2.3. Holdninger til en aldersgrænse for solariebrug blandt 12-14-årige

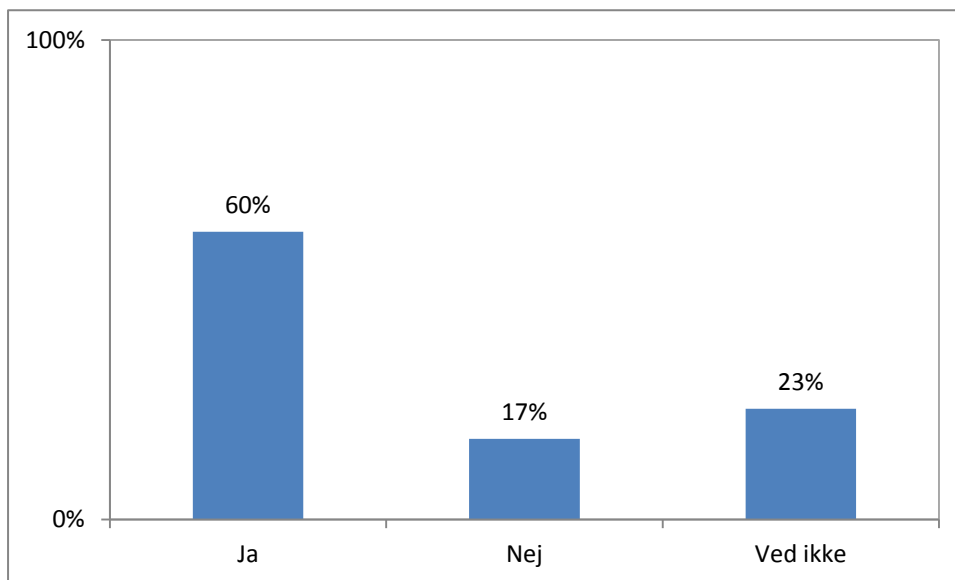
Hvor mange mener, at der være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark?

Figur 2.3.1.

- 60 % af de 12-14-årige mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark, og 17 % mener ikke, at der bør være en aldersgrænse. 23 % svarer "Ved ikke".

Hvor mange mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark?

Figur 2.3.1. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? Blandt 12-14-årige (n=523¹⁰).

¹⁰ Kun ca. halvdelen af undersøgelsens 1.000 respondenter (n=523) fik dette spørgsmål. Det skyldes, at dataindsamlingen også blev brugt til at vurdere betydningen af ordvalg i spørgeskemaer. Den anden halvdel blev spurgt til forbud frem for aldersgrænse. Respondenterne blev tilfældigt udvalgt til at få enten den ene eller den anden formulering. Resultaterne af vurderingen fremgår ikke af denne rapport.

3. Solariebrug blandt 15-25-årige

3.1. Andelen af solariebrugere blandt 15-25-årige

Hvor mange går i solarium blandt 15-25-årige?

Figur 3.1.1.

- 10 % af de 15-25-årige har brugt solarium indenfor de seneste 12 måneder. 23 % har ikke brugt solarium indenfor det seneste år, men har tidligere gjort det. 67 % har aldrig brugt solarium.

Hvor ofte går de 15-25-årige i solarium?

Figur 3.1.2.

- De fleste (61 %), af dem, der har brugt solarium inden for det seneste år, har brugt det under én gang om måneden. 6 % har brugt solarium én gang om ugen, og 2 % har brugt solarium flere gange om ugen.

Hvem går i solarium blandt de 15-25-årige?

Figur 3.1.3.

- Andelen af solariebrugere i alderen 15-25 år er markant større blandt piger end blandt drenge (14 % mod 6 %).
- Der er lige mange 15-20-årige og 21-25-årige, der har brugt solarium indenfor det seneste år. Til gengæld er det især de ældre respondenter (21-25 år), der tidligere har gået i solarium (36 % mod 11 % af de 15-20-årige).
- Der er flest i Region Nordjylland, der har prøvet at gå i solarium (inden for det seneste år eller tidligere: 39 %). Inden for det seneste år har 13 % af nordjyderne været i solarium, hvilket er flere end i Region Hovedstaden, Region Midtjylland og Region Syddanmark, hvor 9-10 % har været i solarium inden for det seneste år, og færre end i Region Sjælland, hvor 16 % har været i solarium inden for det seneste år.

Udviklingen i solariebrug blandt 15-25-årige

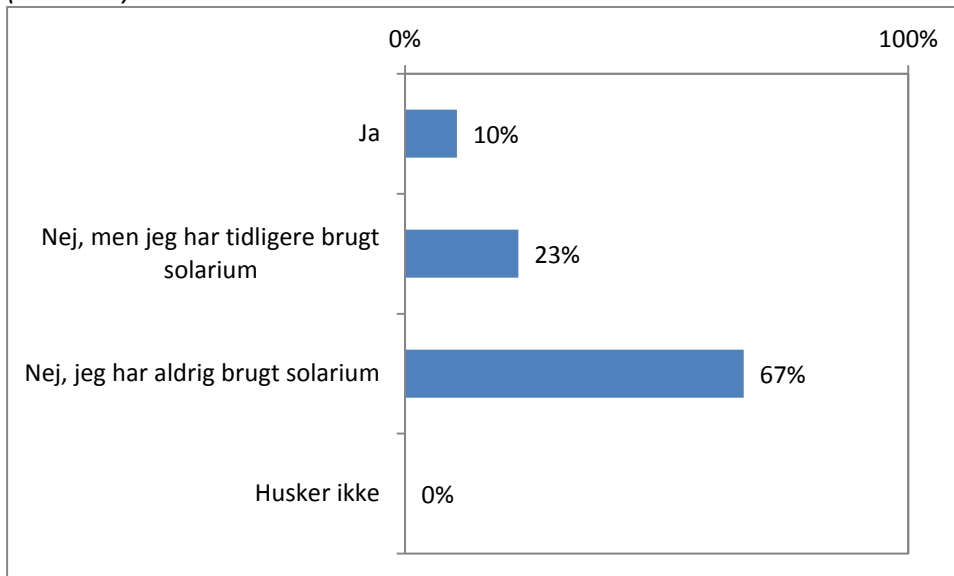
Figur 3.1.4.

- Andelen af 15-25-årige solariebrugere er faldet fra 2008 til 2013. I 2008 havde 41 % brugt solarium indenfor de seneste 12 måneder, hvorefter andelen faldt til 18 % i 2010 og videre til 10 % i 2013.

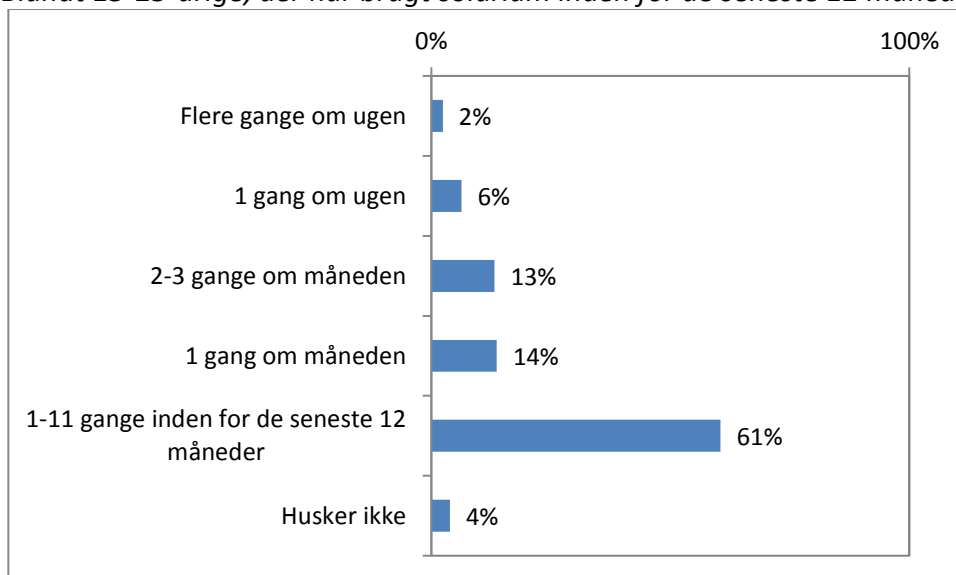
Hvor mange går i solarium blandt 15-25-årige?

Figur 3.1.1. Har du brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? Blandt 15-25-årige (n=2.000).

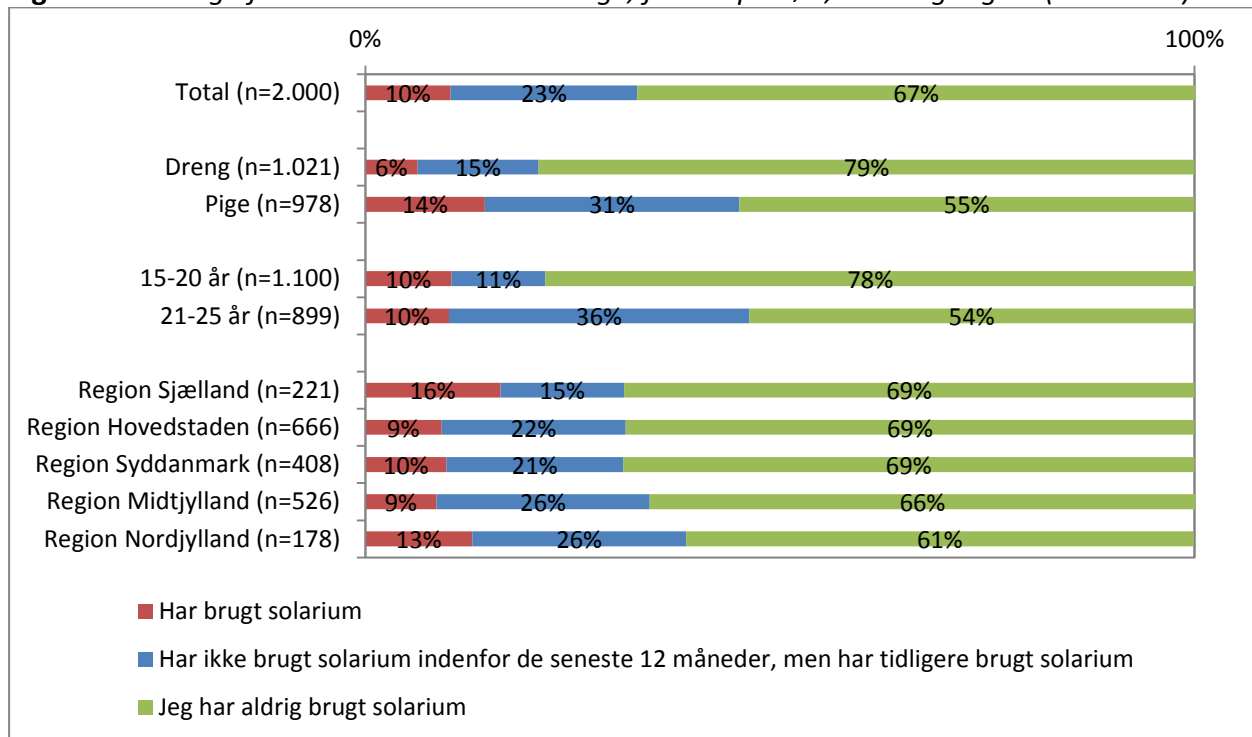
Hvor ofte går de 15-25-årige i solarium?

Figur 3.1.2. Hvor tit har du – i gennemsnit – brugt solarium inden for de seneste 12 måneder? Blandt 15-25-årige, der har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder (n=205).

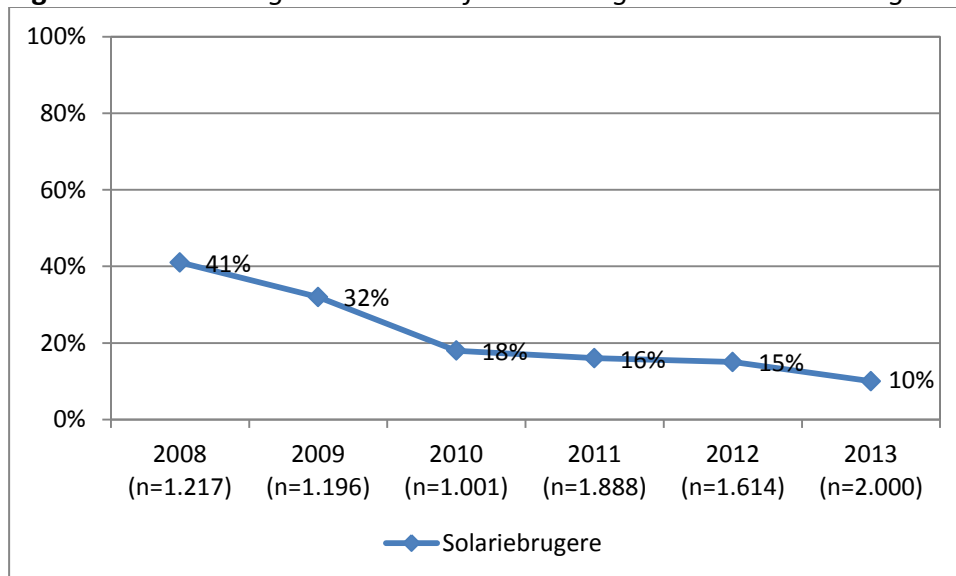
Hvem går i solarium blandt de 15-25-årige?

Figur 3.1.3. Brug af solarium blandt 15-25-årige, fordelt på køn, alder og region (n=1.999¹¹).

Udviklingen i solariebrug blandt 15-25-årige

Figur 3.1.4. Udviklingen i andelen af solariebrugere blandt 15-25-årige. 2008-2013.

¹¹ 1 person, der svarede "Husker ikke" til, om han/hun har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder, er ekskluderet fra denne analyse.

3.2. Solariedebut blandt 15-25-årige

Alder ved solariedebut

Figur 3.2.1.

- Blandt de 15-25-årige, der har prøvet at tage solarium, var 2 % under 10 år, 20 % var 11-13 år, 57 % var 14-17 år, og 8 % var fyldt 18 år, da de havde deres solariedebut. 12 % kan ikke huske, hvor gamle de var, første gang de var i solarium.

Figur 3.2.2.

- Når der fokuseres på de unge, der har prøvet at tage solarium, og som kan huske, hvor gamle de var ved deres solariedebut, angiver hver fjerde (26 %), at de var 13 år eller yngre første gang, de gik i solarium. 65 % var i alderen 14-17 år ved solariedebuten, og kun 10 % var 18 år eller ældre.
- En markant højere andel af piger end drenge var 13 år eller yngre, da de tog solarium første gang (30 % mod 16 %).

Udvikling i gennemsnitlig debutalder 2011-2013

Figur 3.2.3.

- Den gennemsnitlige alder for solariedebut blandt 15-25-årige er 14,8 år i 2013. Gennemsnitsalderen har ikke ændret sig signifikant fra 2011 til 2013.

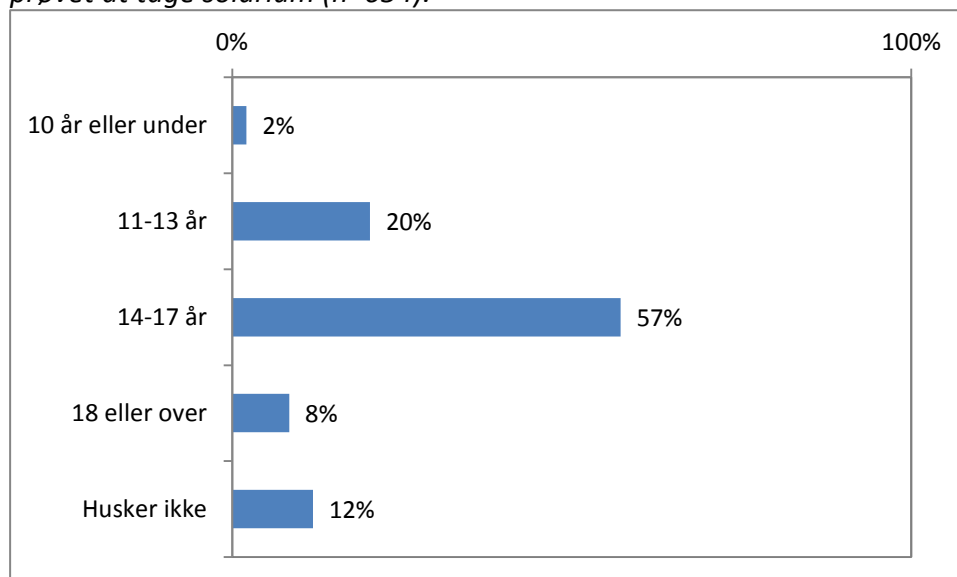
Årsag til første solariebesøg

Figur 3.2.4.

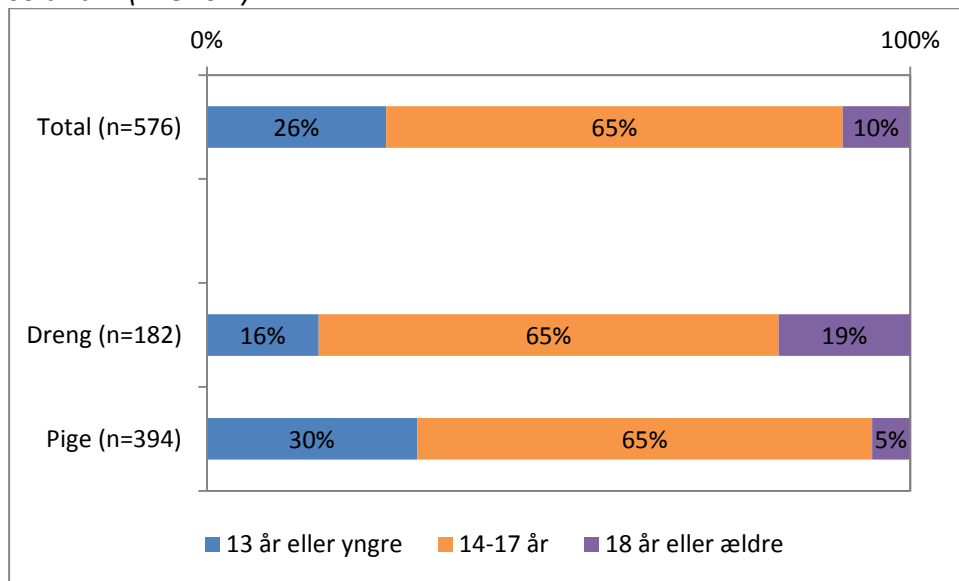
- Blandt de 15-25-årige er der flest, der angiver konfirmationen som den vigtigste årsag til, at de gik i solarium første gang (23 %), og dernæst nysgerrighed (22 %) og forberedelse af huden til ferien (19 %).

Alder ved solariedebut

Figur 3.2.1. *Hvor gammel var du første gang, du gik i solarium? Blandt 15-25-årige, der har prøvet at tage solarium (n=654).*

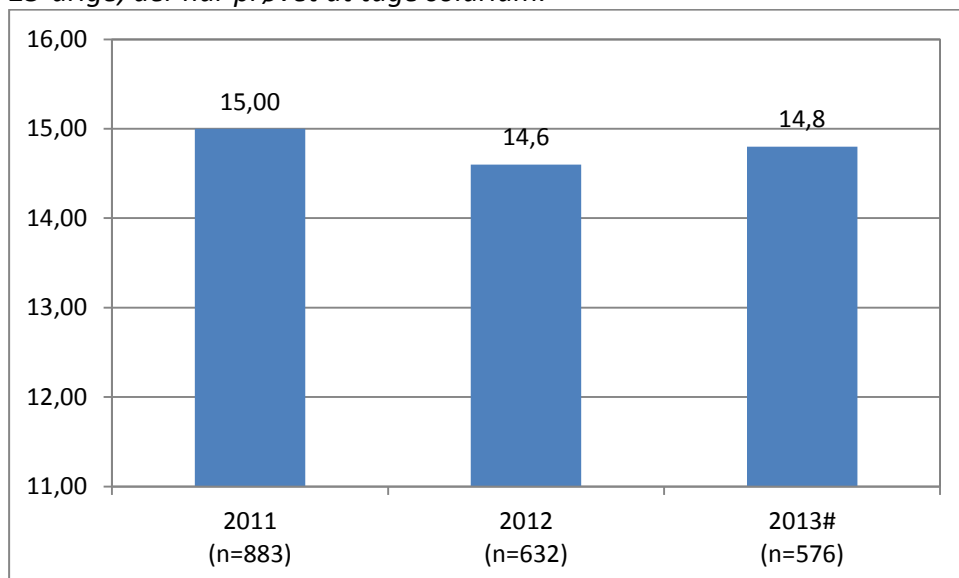
Figur 3.2.2. Solariedebutalder – fordelt på køn*. Blandt 15-25-årige, der har prøvet at tage solarium (n=576¹²).

*Ingen signifikant sammenhæng med alder og region.

Udvikling i gennemsnitlig debutalder 2011-2013

Figur 3.2.3. Udvikling af den gennemsnitlige alder ved solariedebut 2011-2013¹³. Blandt 15-25-årige, der har prøvet at tage solarium.

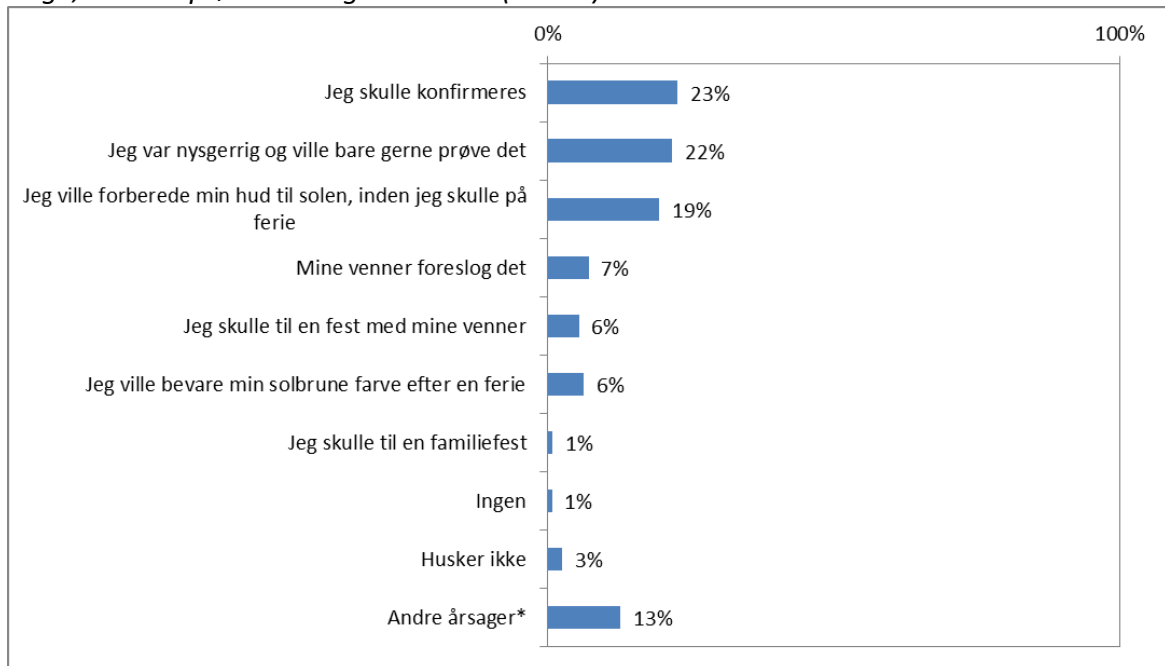
Ingen signifikant forskel på den gennemsnitlige debutalder i 2012 og 2013.

¹² 78 respondenter, der ikke kan huske deres alder ved solariedebut, er ekskluderet fra denne analyse.

¹³ Der blev ikke spurgt til debutalder for solariebrug i dataindsamlingerne fra 2008-2010. Derfor indgår de år ikke i analysen til figur 3.2.3..

Årsag til første solariebesøg

Figur 3.2.4. *Hvad var den primære årsag til, at du gik i solarium første gang? Blandt 15-25-årige, der har prøvet at tage solarium (n=654).*

*Af andre årsager nævnes fx: fordi det hjælper mod acne og hudproblemer, for at blive brun og anden forfængelighed, og for ikke at skille sig ud.

3.3. Viden om risikoen ved solariebrug blandt 15-25-årige solariebrugere

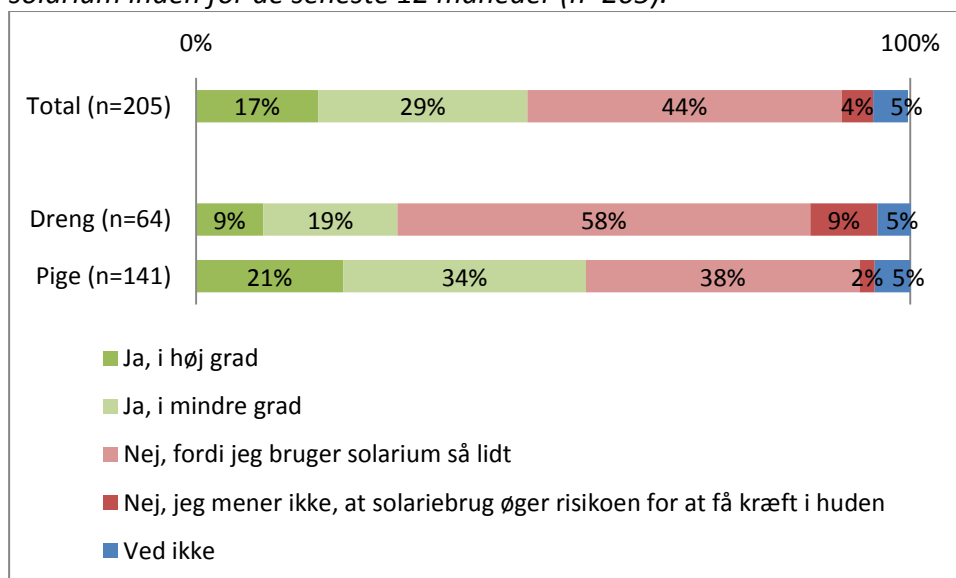
Hvor mange solariebrugere mener, at deres eget solariebrug øger risikoen for kræft i huden?

Figur 3.3.1.

- De 15-25-årige, der har taget solarium indenfor det seneste år, blev spurgt om, hvorvidt de mener, at deres solariebrug forhøjer deres risiko for at få kræft i huden – hertil svarede 17 % "ja, i høj grad" og 29 % "ja, i mindre grad".
- 44 % svarede "nej, fordi jeg bruger så lidt solarium" – næsten halvdelen mener altså, at de bruger solarium så sjældent, at det ikke er sundhedsskadeligt.
- 4 % svarede "nej, jeg mener ikke, at solariebrug øger risikoen for at få kræft i huden".
- Det er i højere grad pigerne end drengene, der mener, at deres solarieforbrug kan være kræftfremkaldende. 55 % af pigerne og 28 % af drengene mener i høj eller mindre grad, at deres eget solariebrug øger deres risiko for kræft i huden.

Hvor mange solariebrugere mener, at deres eget solariebrug øger risikoen for kræft i huden?

Figur 3.3.1. Mener du, at dit solariebrug forhøjer din risiko for at få kræft i huden (almindelig hudkræft eller modermærkekræft)? Fordelt på køn* Blandt 15-25-årige, der har brugt solarium inden for de seneste 12 måneder (n=205).

*Ingen signifikant sammenhæng med alder og region.

3.4. Holdninger til en aldersgrænse for solariebrug blandt 15-25-årige

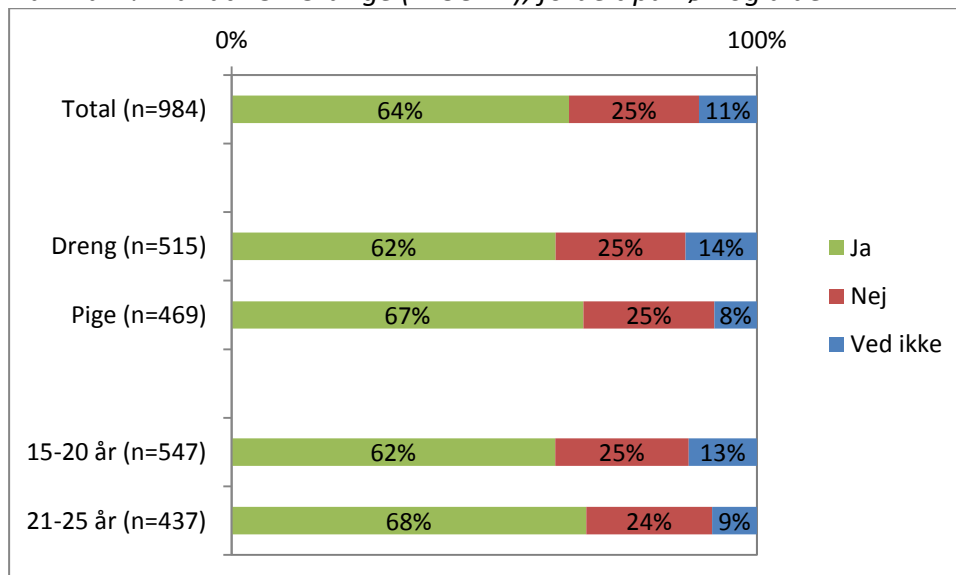
Hvor mange mener, at det skal være forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium i Danmark?

Figur 3.4.1.

- De 15-25-årige blev spurgt, hvorvidt de mener, at der bør være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark – hertil svarer 64 % ja og 25 % nej.
- Lidt flere piger end drenge går ind for en aldersgrænse (67 % mod 62 %). En større andel af drengene end pigerne er desuden i tvivl om, hvad de mener (14 % af drengene og 8 % af pigerne svarede "Ved ikke").
- Især den ældre del af de 15-25-årige er positive overfor en aldersgrænse – 68 % af de 21-25-årige svarede ja sammenlignet med 62 % af de 15-20-årige.
- Fokuseres der på de 15-17-årige, der vil blive personligt påvirket af en eventuel aldersgrænse på 18 år for solariebrug, er andelen, der går ind for en aldersgrænse 64 % - ligesom for den samlede gruppe af 15-25-årige (fremgår ikke af figur).

Hvor mange mener, at det skal være forbudt for børn og unge under 18 år at gå i solarium i Danmark?

Figur 3.4.1. Mener du, at der skal være en aldersgrænse på 18 år for at gå i solarium i Danmark? Blandt 15-25-årige (n=984¹⁴), fordelt på køn og alder*.

*Ingen signifikant sammenhæng med region.

¹⁴ Kun ca. halvdelen af undersøgelsens 2.000 respondenter (n=984) fik dette spørgsmål. Det skyldes, at dataindsamlingen også blev brugt til at vurdere betydningen af ordvalg i spørgeskemaer. Den anden halvdel blev spurgt til forbud frem for aldersgrænse. Respondenterne blev tilfældigt udvalgt til at få enten den ene eller den anden formulering. Resultaterne af vurderingen fremgår ikke af denne rapport.

4. Metode

Denne rapport er baseret på data fra en undersøgelse blandt 1.000 unge i alderen 12-14 år og 2.000 unge i alderen 15-25 år. Data er indsamlet af analysebureauet TNS Gallup A/S i perioden 3. februar til 9. marts 2014 og er nationalt repræsentativt på køn, alder og landsdel (øst/vest). Dataindsamlingen er foregået ved hjælp af et webbaseret spørgeskema, og alle data om begge aldersgrupper er selvrapporterede.

Denne rapport omhandler udelukkende børn og unges solarievaner, selvom der under dataindsamlingen yderligere blev spurgt ind til respondenternes alkoholvaner. Data om de 15-25-åriges alkoholvaner er afrapporteret i rapporten "Unge alkoholvaner i Danmark 2014", der er offentliggjort på www.fuldafliv.dk under "Rapporter og forskning" → "Rapporter".

Repræsentativitet

Data er blevet indsamlet via kvoter, som er en sammensætning af data – f.eks. kvinder i alderen 15-20 år fra Vestdanmark – der svarer til den nationale sammensætning. Denne metode har sikret en nationalt repræsentativ fordeling af respondenter i forhold til:

- Køn (mænd/kvinder)
- Alder (12 år, 13 år, 14 år, 15-20 år og 21-25 år)
- Landsdel (Østdanmark/Vestdanmark¹⁵)

Respondenterne har i spørgeskemaundersøgelsen angivet deres postnumre, og en regionsvariabel er omkodet ud fra disse. I tilfælde, hvor et postnummer har overlappet to regioner, er det givne postnummer kommet til at høre ind under den region, der dækker størstedelen af det geografiske postnummerområde. Data er repræsentativt på landsdel og ikke på region. Vi har dog testet, at den regionale fordeling af 15-25-årige respondenter i undersøgelsen ikke afviger mere end 5 % fra den reelle regionale fordeling af danske borgere i alderen 15-25 år. Vi vurderer således, at datasættet for de 15-25-årige kan anses som nationalt repræsentativt på region¹⁶. Vi har ikke lavet en tilsvarende test af data for de 12-14-årige – fordi der er færre 12-14-årige i undersøgelsen (n=1.000), fordi aldersspændet 12-14 år er mindre end aldersspændet 15-25 år, og fordi kun meget få 12-14-årige går i solarium.

Rekruttering af deltagere

Personer i alderen 15-25 år blev via Gallups forskellige adressedatabaser inviteret pr. mail til at deltage i undersøgelsen. De 12-14-årige blev inviteret via deres forældre.

---

¹⁵ Region Syddanmark, Midtjylland og Nordjylland ligger i Vestdanmark, mens region Sjælland og Hovedstaden ligger i Østdanmark.

¹⁶ Danmarks statistik, folketal d. 1. i kvartalet 2014 – efter tid, område, alder og køn.

Potentielle deltagere blev informeret om, at undersøgelsen blev gennemført på vegne af en ikkekommerciel virksomhed/organisation og at resultaterne vil blive brugt til forskning og forebyggelse. Desuden blev deltagerne gjort opmærksomme på, at de, ved at besvare spørgeskemaet, deltog i lodtrækningen om et gavekort.

Svarprocent

Gallup indsamlede data fra i alt 3.000 respondenter i alderen 12-25 år. Der blev i alt inviteret 23.930 unge i alderen 12-25 år til undersøgelsen. Gallup udsendte af to omgange påmindende e-mails til personer, der ikke havde besvaret spørgeskemaet. Grupper, som var særlig svære at nå, blev desuden telefonisk påmindet om deltagelse. I alt blev spørgeskemaet besvaret af 3.796 personer. Efter rensning og eliminering af overskydende interview fra opfyldte kvoteceller endte der med at være 3.000 besvarelser – herunder 1.000 besvarelser fra 12-14-årige respondenter og 2.000 besvarelser fra 15-25-årige respondenter.

Tabel 11.1. Svarprocenter

	Antal personer (svarprocent)	Frafald
Inviterede til undersøgelsen	23.930	20.134 besvarede ikke spørgeskemaet.
Respondenter, der har besvaret spørgeskemaet	3.796 (15,7 %)	796 blev ekskluderet (opfyldt kvote)
Respondenter i datasæt, der er anvendt i denne rapport	3.000 (12,3 %)	

Bortfaldsproblematikker ved webundersøgelser

Webbaserede undersøgelser bliver oftere og oftere anvendt til indsamling af data til befolkningsrepræsentative undersøgelser. Denne slags undersøgelser er nyere end postale og telefoniske undersøgelser og har visse fordele, men også nogle svagheder. En fordel ved webundersøgelser er, at de både er billigere og hurtigere at gennemføre end postale undersøgelser og telefoninterviews. Dog bliver svarprocenten for webundersøgelser generelt lavere end for andre former for undersøgelser (Dobrow et al., 2008). Det gør det svært at udelukke, at respondenter, der har valgt at deltage i en undersøgelse som denne, adskiller sig fra den generelle danske befolkning. Vi har ikke nogen oplysninger om de personer, der ikke har besvaret spørgeskemaet, og det er derfor ikke muligt, via en bortfaldsanalyse, at undersøge, hvad der kendetegner denne persongruppe. Respondenterne er i denne undersøgelse ikke blevet oplyst om, hvem der er afsender på undersøgelsen, da de valgte at deltage. Det kan dog tænkes, at særligt sundhedsbevidste personer har været mere tilbøjelige til at gennemføre hele spørgeskemaundersøgelsen end andre. Der er således en risiko for, at personer, der er særligt sundhedsbevidste, er

overrepræsenteret i undersøgelsen. Derfor kan det ikke udelukkes, at danske unge generelt går mere i solarium, end hvad undersøgelsen viser.

Bortfaldsproblematikken bliver mindre alvorlig, når data – som i denne undersøgelse – er indsamlet via kvoter. Kvoterne kan sikre, at det ønskede antal besvarelser fra bestemte persongrupper (i forhold til køn, alder og landsdel/region) kan opnås. Derudover har data været indsamlet på samme måde alle de år, undersøgelsen er blevet gennemført (2008-2013). Bortfaldsproblematikken har således været den samme i alle undersøgelserne, og det er derfor muligt at belyse udviklingstendenser for perioden 2008-2013 i de tilfælde, hvor der ikke har været ændret væsentligt på spørgsmålsformuleringerne.

Statistiske analyser

I rapporten præsenteres signifikante forskelle i forhold til køn, alder og region. Signifikante forskelle belyses ved χ^2 -tests, hvor et signifikansniveau på 5 % er valgt. Alle analyser er fortaget i PASW Statistics 18 (SPSS Inc.).

Spørgsmål til undersøgelsen?

Spørgsmål til undersøgelsen, datagrundlag, metode mv. kan rettes til analyse- og evalueringsekspert Christine Lind Behrens (behrens@cancer.dk) ved Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringssenhed.

Litteratur

Autier P, Boyle P (2008): Artificial ultraviolet sources and skin cancers: rationale for restricting access to sunbed use before 18 years of age. *Nature Clinical Practice Oncology* 2008;5(4):179-179.

Boniol M, Autier P, Boyle P, Gandini S (2012): Cutaneous melanoma attributable to sunbed use: systematic review and meta-analysis. *BMJ* 345:e4757. Se også correction: *BMJ* 345:e8503.

Darsø L, Behrens CL (2014): Børn og unges solarievaner 2012. Kræftens Bekæmpelse & TrygFonden.

Darsø L, Behrens CL, Schmidt LH (2011): Børn og unges solarievaner 2010. Kræftens Bekæmpelse & TrygFonden.

Darsø L, Behrens CL, Schmidt LH (2012): Børn og unges solarievaner 2011 – en kortlægning. Kræftens Bekæmpelse & TrygFonden.

Dobrow MJ, Orchard MC, Golden B, Holowaty E, Paszat L, Brown AD et al. Response audit of an internet survey of health care providers and administrators: implications for determination og response rates. *J Med Internet Res* 2008;10(4):e30.

El Ghissassi F, Secretan B, Bouvard V, Benbrahim-Tallaa L, Guha N, Freeman C, Galichet L, Coglian V (2009): WHO International Agency for Research on Cancer Monograph Working Group. A review of human carcinogens – Part D: radiation. *Lancet Oncol.* 2009; 10; 751-2.

Engholm G, Ferlay J, Christensen N, Johannesen TB, Khan S., Køtlum JE, Milter MC, Ólafsdóttir E, Pukkala E, Storm HH (2014): NORDCAN: Cancer Incidence, Mortality, Prevalence and Survival in the Nordic Countries, Version 6.1 (25.04.2014). Association of the Nordic Cancer Registries. Danish Cancer Society. Tilgængelig fra www.ancr.nu. Hentet maj 2014.

Gallagher RP, Lee TK (2006): Adverse effects of ultraviolet radiation: A brief review. *Progress in Biophysics and Molecular Biology* 92 (2006) 119–131

Guy GP Jr, Berkowitz J, Jones SE, Olsen EO, Miyamoto JN, Michael SL, Saraiya M (2014): State indoor tanning laws and adolescent indoor tanning. *Am J Public Health.* 2014 Apr;104(4)e69-74.

IARC (2012): Radiation: Volume 100 D – a review of human carcinogens. International Agency for Research on Cancer (IARC), World Health Organization (WHO).

Krørup AF, Thørgaard C (2010): Børn og unges solarievaner 2009. Kræftens Bekæmpelse & TrygFonden

Simmons RG, Smith K, Balough M, Friedrichs M (2014): Decrease in Self-Reported Tanning Frequency among Utah Teens following the Passage of Utah Senate Bill 41: An Analysis of the Effects of Youth-Access Restriction Laws on Tanning Behaviors. J Skin Cancer. 2014;2014.

Sinclair C, Makin JK (2013): Implications of lessons learned from tobacco control for tanning bed reform. Prev Chronic Dis 2013;10:120186.

Thorgaard C, Krarup AF (2009): Børn og unges solarievaner 2008. Kræftens Bekæmpelse & TrygFonden

Denne rapport er en kortlægning af børn og unges solarievaner i 2013. Rapporten bygger på en webbaseret spørgeskemaundersøgelse blandt 1.000 12-14-årige og 2.000 15-25-årige. Undersøgelsen er nationalt repræsentativ på køn, alder og landsdel.

I rapporten præsenteres andelen af danske børn og unge i alderen 12-25 år, der går i solarium, samt udviklingen i 15-25-åriges solariebrug gennem de seneste seks år (2008-2013).

I rapporten belyses også debutalder for solariebrug, børn og unges viden om solariebrug og børn og unges holdninger til en aldersgrænse på 18 år for solariebrug.

Rapporten er udarbejdet af Kræftens Bekæmpelse og TrygFondens Solkampagnes evalueringsenhed.

**Kræftens Bekæmpelse og
TrygFondens Solkampagne**

Strandboulevarden 49
2100 København Ø
Tlf.: 3525 7500
www.cancer.dk